

**Høringsfrist:
Torsdag 4. september**

HOVEDBESTYRELSENS HØRINGSUDKAST TIL:

DNs politik for Adgang til naturoplevelser

Nærhed til naturen
Naturen skal bruges med omtanke
Adgang er for alle – men ikke altid
Adgang til oplevelser ved vand
Adgang til og i skovene skal forbedres
Adgang i det åbne land skal styrkes

Nærhed til naturen

Naturoplevelser giver mennesker livskvalitet, sundhed og naturoplevelser. Et liv i det fri er en del af en sund opvækst, som giver mennesker et nært forhold naturen og fremmer forståelsen for, hvorfor det er nødvendigt at beskytte naturen som et fælles gode.

Flere danskere skal derfor have mulighed for at opleve, bruge, forstå og hjælpe naturen. Nærhed til naturen er både noget fysisk og aktivt, noget følelsesmæssigt og noget der skaber viden. Vi skal med andre ord kende naturen med både krop, hjerte og hjerne.

Der er en stor forskel på at færdes i natur, der er tilrettelagt med faciliteter til brugerne, og at færdes i vild natur, som kræver at brugeren har særlige færdigheder. Den tilrettelagte natur er tilgængelig for alle, mens det at opleve den vilde natur kræver, at brugerne kan navigere i naturen uden hjælp. Store landskaber med vild natur giver særlige oplevelser og det er vigtigt, at der både er områder, som hvor uerfarne brugere hjælpes på vej og områder, som kan opleves uden stier, skilte, foldere eller naturvejledere.

Danmarks Naturfredningsforening mener at

- Alle danskere skal have gode muligheder for at komme ud og opleve naturen
- Naturens kvaliteter og muligheder skal synliggøres, og danskerne skal inviteres på fantastiske naturoplevelser
- Natur tilhører alle, uanset ejerforhold på de enkelte matrikler
- Befolkningen skal have mulighed for at færdes i skov, ved kyst, på vandet og i det åbne land - også i fremtiden
- Der skal være plads til en bred variation af naturoplevelser og aktiviteter i naturen

- Det skal forebygges, at vild natur tæmmes, nedslides eller udnyttes
- Der skal gennemføres flere fredninger, som forbedrer offentlig adgang
- Der skal etableres flere beskyttede områder, for eksempel nationalparker, som giver mere og bedre natur og mulighed for flere naturoplevelser

Danmarks Naturfredningsforening anbefaler at

- Børn i institutioner, skoler, foreninger og i fritiden får flere naturoplevelser og bedre rammer for at være i naturen
- Hele befolkningen får mulighed for naturoplevelser og, den livskvalitet nærheden til naturen giver
- Danmark skal have en friluftspolitik, hvor grundforudsætningen er hensyn til naturen
- Naturen tænkes ind som et grønt lærings rum i skolernes undervisning

Faktaboks:

De seneste 30 år er naturen i stigende grad blevet et redskab i uddannelsen af børn og unge. Flere og flere undersøgelser viser, at udeskoler og naturbørnehaver understøtter læring og trivsel. Forklaringen er blandt andet, at udendørs aktiviteter lettere kan koble teori og praksis.

DN boks

Et aktivt udeliv er godt for befolkningens sundhed og fremmer indlæring hos børn, men det at have nem og hurtig adgang til naturen er afgørende for, om borgene benytter naturen. Hvis man gør det nemmere for borgerne at få adgang til naturen, kan det give samfundet en gevinst i form af bedre livskvalitet og bedre folkesundhed

DN boks

Problemer med danskernes mulighed for adgang til naturen var en af årsagerne til, at Danmarks Naturfredningsforening blev dannet i 1911. Det blev formuleret i foreningens formålsparagraf, at foreningen vil virke til gavn for Danmarks natur og miljø og for befolkningens mulighed for gode naturoplevelser.

Danmarks Naturfredningsforening har udgivet en kystpolitik, en skovpolitik, en naturpolitik, en jagtpolitik og en landbrugspolitik, hvor spørgsmålet om adgang til naturen også behandles.

1. Brug naturen med omtanke

For at holde af naturen, må man have mulighed for at opleve den, og et af Danmarks Naturfredningsforenings formål er netop at give befolkningen nemmere adgang til naturområder.

Det at opleve naturen giver forståelse for naturen, som igen kan blive til et ønske om at beskytte naturen. DN mener, at alle skal have mulighed for at nyde og opleve den danske natur, men at det skal ske med omtanke, da beskyttelse altid går forud for benyttelse.

Friluftslivet må i dag i høj grad klumpe sig sammen på de arealer, der ikke bliver brugt til andre formål. Det lokalt store pres på naturarealerne kan give konflikter mellem brugerne og de indbyrdes konflikter mellem brugerne – de sociale skader - overskygger i praksis friluftslivets påvirkning af naturen. For selv om naturen i Danmark er under voldsomt pres har friluftsliv kun få negative fysiske effekter på naturen og dens organismer. Skaderne er primært forårsaget af motoriserede aktiviteter ved kysterne, som for eksempel bilkørsel på stranden, jagt og sejlads med jetski. Rovfugle, kolonirugende fugle og gråsæl kan blive forstyrret af støjende aktiviteter og også mennesker, som sætter pris på stille naturoplevelser bliver forstyrret. Få af de danske sjældne eller truede arter er det som følge af friluftslivets brug af naturen kan i enkelte tilfælde være den dråbe, der får bægeret til at flyde over i en natur, der også er presset af infrastruktur, opdyrkning, byudvikling med mere.

Når folk flytter til byerne, øges presset på byens grønne områder. Den bynære natur, skal rumme mange brugere og forskellige typer af aktiviteter og der bliver sjældent mere natur når byerne skal udvikles og fortættes. Parker og de naturområder, som ligger nær byerne, er stigende grad afgørende for, om borgerne kan komme ud i det fri. For at efterkomme den stigende efterspørgsel, bør der skabes mere natur og mere robust natur, som kan klare byboernes mange udendørs aktiviteter.

Folk med hund kan færdes i naturen som beskrevet i lovgivningen, men løse hunde opleves ofte som et problem af andre naturbrugere og lodsejere. Løse hunde kan forrette stor skade på jordrugende fugle og på vildt i en skov og kan også skræmme besøgende væk. I nogle offentlige skove og i flere kommuner har man indrettet indhegnede arealer beregnet til løse hunde. Det er et godt initiativ, men løser ikke altid problemerne med løse hunde uden for indhegningen.

Danmarks Naturfredningsforening mener at

- Adgang til og mulighed for ophold i naturen skal tilrettelægges, så stille områder og sårbare naturområder skånes, og der tages højde for dyrenes yngle- og rasteperioder.
- Der skal være bedre adgang til at færdes i naturen, både på frie flader, ad trampestier, veje og afmærkede ruter, så det bliver muligt at opleve naturen på mange forskellige måder.
- Der skal etableres flere nye naturområder der er robuste nok til at indeholde faciliteter, der giver mulighed for at opholde sig i naturen eller for naturformidling som f.eks. naturcentre, fugletårne og lignende.

Danmarks Naturfredningsforening anbefaler at

- Kommunerne skal planlægge friluftslivet under hensyn til naturen med et stort udvalg af naturoplevelser.
- Friluft aktiviteter planlægges under hensyntagen til sårbar natur og truede arter således at beskyttelsen af naturen går forud for benyttelsen.
- Støjende aktiviteter og aktiviteter der skader naturen skal reguleres stærkt, både i tid og rum.
- Det kun i særligt robuste områder skal være muligt at dyrke friluft aktiviteter der medfører slid på natur.
- Områder uden støj og lysforurening kortlægges og beskyttes - også i bynære skove.
- Myndighederne forbedrer mulighederne for at færdes i naturen, for eksempel med flere stier og inventar, der giver mulighed for at bruge naturen rekreativt.
- Myndighederne skal udarbejde en Adgangs ABC til undervisningsbrug med vægt på både rettigheder og færdigheder.
- Reglerne for at gå med hunde både med og uden snor håndhæves af myndighederne for at tage størst mulig hensyn til sårbar natur og andre brugere af naturen.

Faktaboks: Mere grønt til hovedstadens borgere

Region Hovedstaden har i den Regionale Udviklingsplan 2012 besluttet at øge og forbedre de grønne og blå (vand) områder. Målet er ifølge planen "en attraktiv grøn region, hvor alle regionens borgere skal have mindre end ti minutters gang til et rekreativt område i 2020 (mod 94 procent i 2011). Hovedstadsregionens blå og grønne struktur skal øges til at udgøre minimum en tredjedel af regionens samlede areal i 2020 (mod cirka 27 procent i dag)."

Infoboks: Friluftslivets effekt på naturen

Friluftsrådet har kortlagt eksisterende forskning om friluftslivets effekt på naturen. Konklusionen er, at selvom mange dyre- og plantearter og naturområder påvirkes negativt af friluftsliv

vet, er den samlede effekt af friluftslivet overordnet set positiv. Det skyldes, at friluftsliv giver interesse for at bevare naturen, og øger interessen for mange naturforbedrende tiltag.

DN boks

I 2009 kortlagde Danmarks Naturfredningsforening børns brug af naturen. I projektet indgik en undersøgelse udført af Gallup, som viste, at børn i dag kun kommer halvt så meget ud i naturen, som deres bedsteforældre gjorde, da de var børn, og at kun hvert fjerde danske barn kommer dagligt i naturen. Til gengæld har nutidens børn flere fælles oplevelser med familien i naturen end tidligere. Tallene var nedslående da man ved, at det at bevæge sig og opholde sig i naturen fremmer indlæring og giver gladere, sundere og mere selvsikre børn.

2. Adgang er et fælles gode og et fælles ansvar

Jorden har i århundreder været omfattet af den private ejendomsret, men natur, som jo findes over det hele og hænger sammen på tværs af ejendomsgrænser, kan ikke gøres til genstand for den samme grad af ejendomsret. Det samme gælder for naturoplevelser.

Vores fælles, værdifulde naturområder, kystlandskaber, nationalparker skove m.v. skal kunne opleves af befolkningen, og Danmark har siden 1917 gradvist ved lov forbedret befolkningens muligheder for at færdes i naturen - især færdsel i offentligt ejede områder.

Det står dog fortsat dårligt til med muligheden for at færdes i privatejede naturområder, som udyrkede arealer, randzoner og skove, hvor ejendomsretten og udlejning af jagtrettigheder er en væsentlig barriere for fri adgang. Det gælder også i naturområder, der er et resultat af offentlig støtte som for eksempel privat skovrejsning med offentlig støtte.

Adgangen til at færdes i det danske landskab er blevet ringere, i takt med at landbruget bliver koncentreret i større bedrifter, og jorden ejes af færre personer. Mange steder er markveje og private fællesstier nedlagt til fordel for større marker.

De færre muligheder for at færdes i naturen er dokumenteret i en undersøgelse fra Københavns Universitet (2011), som viser, at der i perioden fra 1954 til 2010 i udvalgte områder i Vejle er nedlagt op mod 50 procent af alle markveje og stier. Den udvikling blev dog bremset lidt, da der i naturbeskyttelsesloven i 2004 blev stillet krav om, at nedlæggelse af veje og stier skulle godkendes af kommunen. Desværre indeholder loven ikke mulighed for, at borgere kan klage, hvis en kommune accepterer, at veje i landskabet nedlægges.

Når man er ude i naturen kan det være svært at gennemskue adgangsreglerne. Hvis stierne er ufremkommelige, og der er sat skilte op med "adgang forbudt", forhindrer det folk i at færdes i naturen, for forbudsskilte skræmmer, selvom de ofte er ulovlige. Skilte som derimod byder publikum velkommen og oplyser om hvor i landskabet, det er vigtigt at vise forsigtighed, kan omvendt forbedre adgangen til naturen.

Danmarks Naturfredningsforening mener at

- Befolkningen skal føle sig velkommen i naturen og skal kende retten til at færdes der.
- Eksisterende adgangsveje, stier og markveje skal bevares og vedligeholdes, og der skal etableres flere stier, hvor man lovligt må færdes - især stier, der leder til eller fører gennem naturområder eller skaber sammenhæng til spor og ruter i landskabet.
- Der skal skabes mere natur både i by og på land for at give mennesker flere muligheder for adgang til naturoplevelser.
- Adgangsretten skal tinglyses, når et offentligt ejet areal sælges til private.
- Offentligheden skal sikres adgang til udyrkede områder, der modtager offentlig støtte eller er naturgenoprettede for offentlige midler. Det kan ske ved at skilte om adgangsmulighederne ved områderne og gennem offentlige stifortegnelser.

- Udlejning af offentlige arealer må ikke forhindre adgang på arealerne.
- Adgangsreglerne skal kunne formuleres enkelt, så alle har en chance for at forstå reglerne.
- Skiltning skal være retvisende, enkel og præcis, og privat skiltning bør følge en fælles standard.

Danmarks Naturfredningsforening anbefaler at

- Adgangsreglerne skal formuleres så enkelt, at alle kan forstå dem, og naturbeskyttelseslovens § 26a skal ændres, så en grundejer kun kan nedlægge veje og stier med en myndighedsafgørelse, der indeholder mulighed for klage.
- Kommunerne skal i kommuneplanlægningen kortlægge og forbedre muligheden for adgang på både offentlige og private arealer.
- Gamle kirkestier og markveje, der er kulturspor i landskabet og har været brugt i mange generationer, bevares og skal hvis muligt genetableres der, hvor de er forsvundet.
- Naturplan Danmark skal skitsere de regionale og nationale stisystemer.
- Myndighederne skal gennemføre kampagner, som informerer om reglerne for adgang.
- Forbudsskilte skal godkendes af politi og kommunernes kultur- og naturafdelinger, og forbudsskilte skal også oplyse om, hvor det er lovligt at færdes til fods og på cykel.
- Skilte følger den fælles standard som er udarbejdet af DS og vejdirektoratet.

Faktaboks: "Adgang forbudt"-skilte er sjældent lovlige

Adgangen til færdsel ad veje og stier i det åbne land kan, for så vidt angår færdsel til fods eller på cykel, af ejeren ved skiltning efter bestemmelserne i mark- og vejfredslovens § 17 kun helt eller delvis forbydes, hvis færdslen er til gene for den erhvervsmæssige udnyttelse af ejendommen, hvis den i særlig grad generer privatlivets fred, eller hvis der er behov for beskyttelse af plante- og dyreliv. Adgang sker på eget ansvar.

(kilde: Adgang til veje og stier i det åbne land ifølge naturbeskyttelsesloven og mark- og vejfredsloven)

DN boks

DN foreslår at myndighederne skaber et nationalt sammenhængende net af stier, som forbinder de vigtigste rekreative områder på tværs af kommunegrænser, sådan som det er beskrevet i statens udmelding til kommuneplanerne (afsnit 6,3) om adgang til det åbne land, naturen og kysten.

DN boks

Mange privatejede arealer i Danmark, hvor der er lovlig adgang, er alligevel ofte svært tilgængelige. Det kan være en stor sø, borgere ikke kan komme ned til, fordi den er omkranset af dyrkede marker. Eller det kan være private skove, der bliver lukket ved ændring af driften, eller er undtaget reglerne for offentlighedens adgang, fordi de er under 5 hektar. Det kan være de mange arealer, der bliver hegned ind, på trods af at de ikke afgræsses. Listen er lang.

Faktaboks:

De fleste lodsejere frygter, at nye stier i landskabet vil give store gener. En ny undersøgelse viser dog, at stierne i praksis medfører meget få problemer for ejerne.

Faktaboks: Slut med bare at pløje stier op

Nedlæggelse af gennemgående veje og stier, nedlæggelse af veje og stier, der i øvrigt fører til de naturtyper, der er omfattet af §§ 22-25, og nedlæggelse af veje og stier, der fører til særlige udsigtspunkter, kulturminde og lignende, må tidligst ske fire uger efter, at ejeren har givet skriftlig meddelelse herom til kommunalbestyrelsen.

(Kilde: Naturbeskyttelseslovens § 26 a.)

3. Adgang til oplevelser ved vandet

Danskerne har næsten fri adgang til landets 7300 kilometer kyststrækning. Det gælder både langs kysten og til den kystnære natur i baglandet, som er tilgængelig for befolkningen. Det er unikt i international sammenhæng og et fælles gode, som vi som samfund bør værne om.

Ved vandet er der mulighed for at nyde naturen og dyrke friluftssinteresser som at bade, sejlsads, surfing, cykelture, lystfiskeri og vandreture. Aktiviteter som får mange mennesker ud i naturen. Denne mulighed for adgang bør fortsat gælde - både ved havet og fjordene, men også ved søer og vandløb, uanset om arealet er privat eller offentligt ejet. Dog kan behovet for at beskytte naturen nogle steder betyde, at der ikke altid bør være adgang.

Danmarks Naturfredningsforening arbejder for, at det fortsat skal være muligt for alle at opleve det barske klitlandskab i vest, de skovklædte fjorde mod øst og de flade strandenge med det rige fugleliv ved Vadehavet og andre lave kyster. Men flere steder langs landets kyststrækninger er der spærret for den frie adgang, både lovligt og ulovligt. Det kan være kystsikringsanlæg, der blokerer for adgang, eller veje ned til selve kysten, der er spærret eller nedlagt. Spærringerne ses både som skræmmeskilte og som fysiske barrierer.

Den stigende trafik med jetski langs kysterne opfattes af mange naturbrugere som en væsentlig gene og kan gå ud over beskyttelsen af kystens dyreliv. Den gældende lovgivning er ikke tilstrækkelig, og bliver endda kun sjældent håndhævet.

Danmarks Naturfredningsforening mener at

- Der skal være adgang til at færdes ved og på havet, fjorde og større søer så længe naturen ikke lider skade.
- Adgang til fods ved private søer over 100 m² og langs offentlige og private vandløb med en bredde over to meter skal gøres muligt gennem etablering af flere stier.
- Det skal være muligt at gå i land og tage ophold på bredden af søer og langs vandløb, som er egnede til sejlads.
- Kystsikring må ikke forhindre fri og ubesværet adgang og overflødige kystsikringer og anden spærring for fri adgang langs kysten skal fjernes.
- Befolkningens mulighed for brug af naturen og for at færdes langs kyster, søer og vandløb må ikke forhindres af byggeri.
- Brugen af hurtiggående og støjende motorfartøjer på vandet skal reguleres stærkere og kun foregå i særligt udpegede, robuste områder.

Danmarks Naturfredningsforening anbefaler at

- Tilladelse til kystsikring eller byggeri af diger skal indeholde krav om, at man samtidig forbedrer adgangsmulighederne.
- Tilladelse til byggeri af nye moler og broer, skal indeholde krav om offentlig adgang, de steder, hvor det er muligt at skabe adgang fra et offentligt areal.
- Myndighederne skal etablere trampestier for at give bedre mulighed for adgang til søer og vandløb. Adgang til at færdes til fods omkring søer, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og langs vandløb med en bredde på mindst to meter skal sikres gennem en ændring af naturbeskyttelsesloven.
- Kommuneplanlægningen skal udpege områder, hvor støjende og forstyrrende friluftsliv til vands kan foregå.

Faktaboks: Adgang langs kysten siden 1917

Med Naturfredningsloven fra 1917 fik danskerne adgang til kysterne. Adgangen afhang dog af, om der forinden var rejst krav om adgang, og om kravet var accepteret af fredningsnævnet. Desuden måtte man kun gå langs vandet og ikke tage ophold, ligesom man må i dag. Med Naturfredningsloven fra 1937 fik Danmark strandbeskyttelseslinjen, som friholdt kysten 100 meter ind i landet for bebyggelse. Siden da er beskyttelseslinjen langs de danske kyster blevet

udvidet til 300 meter og adgangen er dermed sikret yderligere, men man kan stadig finde skilte med "Adgang forbudt" på private strandarealer. Det er ulovligt at forhindre eller vanskeliggøre adgangen til stranden, medmindre arealet inden 1916 var udlagt som have eller inddraget til erhvervsvirksomhed.

Faktaboks:

Det er især loven om strandbeskyttelseslinjen fra 1937, som har sikret, at landskabet nær kysterne i dag er næsten fri for byggeri. Loven er beskrevet i naturbeskyttelseslovens § 15. Strandbeskyttelseslinjen er som udgangspunkt et 300 meter bredt bånd langs kyster og fjorde i det åbne land. I bebyggede områder er beskyttelseslinjen dog ofte kun trukket 100 meter eller mindre fra kysten. Formålet med strandbeskyttelseslinjen er, at sikre naturen tættest mod kysten mod bebyggelse og ændringer i tilstanden af området.

4. Adgang til og i skovene skal forbedres

Den frie adgang til og i de offentlige skove er et stort aktiv for befolkningens friluftsliv. Skovene er et af de steder, som flest danskere besøger og bruger i deres fritid, og skal derfor rumme mange forskellige funktioner, så adgangen til skovene må indrettes derefter.

I dag skal skovene kunne udfylde rollen både som erhvervsarealer for træproduktion og som rekreative områder for befolkningen. Det fungerer langt de fleste steder udmærket, men i private skove har befolkningen strengt taget kun adgang til færdsel på veje og stier om dagen og har i det hele taget kun adgang til private skove, hvis de er over fem hektar, selvom mange private skove er rejst med offentlige tilskud.

DN arbejder for at forbedre adgangsmulighederne i de private skove, så befolkningen får bedre muligheder for adgang og oplevelser. Der skal dog ikke være adgang overalt eller på alle tidspunkter, og det skal fortsat være muligt at lukke dele af skove ved jagt og skovningsarbejde eller af hensyn til sjældne arter eller truet natur. Den rekreative brug af skoven skal ske under hensyn til både sårbar natur og værdifuld produktion.

DN mener at

- Retten til at færdes i private skove skal udvides, så det bliver lovligt at færdes til fods og at gøre kortvarigt ophold på arealer, som er let tilgængelige og ligger i umiddelbar nærhed af skovens veje og stier. Det samme skal gælde for udyrkede arealer i private skove.
- Det skal være muligt at færdes i de private skove hele døgnet.

Danmarks Naturfredningsforening anbefaler at

- Naturbeskyttelseslovens regler for adgang i private skove ændres, så der bliver øget mulighed for færdsel til fods i de private skove.
- Forbuddet mod adgang til skove under fem hektar ophæves, når der er lovlig adgang hen til skoven.
- Naturbeskyttelseslovens regler om adgang skal udvides med en ret til reguleret teltning i alle offentligt ejede skove.

Infoboks: Statsskovene inddeles

Naturstyrelsen har i 2013 gennemført en zonerings af skovene i tre niveauer alt efter graden af aktiviteter. De tre typer er: Stillezonen, Facilitetszonen og Friluftszonen. Intentionen er, at det skal hjælpe Naturstyrelsen med at skabe tilbud og øge kvaliteten både for de, der ønsker at vandre stille rundt i skoven, og for brugere, som har behov for større faciliteter, som for eksempel mountainbike ruter eller ridestier.

Faktaboks: Mange danskere kender ikke reglerne i skovene

I statsskovene er det tilladt at færdes til fods uden for veje og stier. Det ved 57 procent af befolkningen, men 29 procent mener ikke, at det er tilladt, og 14 procent svarer, at de ikke ved, hvad der er tilladt.

Infoboks:

I mange af statens skove må man slå sit telt op og overnatte uden at søge tilladelse i forvejen. Det er kun tilladt at overnatte én nat samme sted, og man må højst slå to telte op. Teltene må højst være trepersoners telte, de skal opstilles uden for synsvidde fra drifts- og beboelsesbygninger, herunder f.eks. naboer og campingpladser, samt bilveje. Teltning er ikke tilladt på de strande og klitter, som hører til visse skovområder. Efter endt brug skal man rydde op efter sig og tage sit affald med. Ordningen, der siden 2004 har gjort det muligt at slå telte op i 145 skove, er blevet positivt modtaget.

5. Adgangsmuligheder i det åbne land skal styrkes

Naturbeskyttelseslove har forskellige regler for adgang i det åbne land afhængigt af, om arealet er dyrket eller udyrket. Befolkningen har ret til at færdes på private arealer, som er udyrket og ikke indhegnet (eller indhegnede, udyrkede og uden græssende dyr), men for mange mennesker, kan det være svært at skelne et dyrket areal fra et udyrket areal.

Danmarks Naturfredningsforening er enig i, at der skal være forbud mod færdsel på dyrkede marker, hvis det er tydeligt, at de er dyrket eller tilplantet med en afgrøde. Men retten til adgang bør udvides til at omfatte arealer, hvor færdsel til fods ikke skader arealet. Det kan være afpudsede arealer (man slår græsset men lader det ligge), overdrevsarealer eller langs levende hegn, hvortil der er lovlig adgang og hvor det er muligt at gå.

I dag kan jordejerne i mange tilfælde forhindre adgang ved at hævde, at et areal er dyrket. Det er derfor vigtigt at få præcise definitioner for, hvornår et areal er dyrket, som i praksis gør det nemt af befolkningen at se, hvor man må færdes i landskabet.

Det betyder ikke nødvendigvis, at der skal være adgang til alle arealer til enhver tid. Hensyn til naturbeskyttelse og drift skal prioriteres over retten til adgang.

DN mener at

- Det skal være muligt at færdes til fods på alle uhegnede udyrkede arealer i det åbne land uanset ejerforhold
- Flere arealer skal gøres tilgængelige for færdsel til fods, herunder randzoner og større levende hegn, hvis der er lovlig adgang hen til arealet, og hvis der er plads til at færdes uden at ødelægge afgrøder.
- Det skal være muligt helt eller delvist at lukke for adgang til områder i perioder, hvor det kan dokumenteres, at naturen eller specifikke arter er særligt sårbare.

Danmarks Naturfredningsforening anbefaler at

- Begrebet "udyrkede arealer" præciseres, så også afpudsede græsmarker indgår i naturbeskyttelseslovens regler som udyrkede og dermed tilgængelige til fods.
- Reglerne i naturbeskyttelsesloven justeres, så det bliver lovligt for fodgængere at færdes på marker uden afgrøder herunder stubmarker, langs skovbryn og langs levende hegn og markskel, hvis der er lovlig adgang dertil fra sti eller vej og, hvis man kan gå der uden at beskadige afgrøderne.

DN boks: Udyrkede arealer

Hvis et areal slås, og plantematerialet fjernes, vil færdsel efterfølgende ikke være til gene for landbrugsdriften. Danmarks Naturfredningsforening mener derfor, at sådanne afpudsede arealer skal betragtes som udyrkede arealer.

Faktaboks – Færdsel i randzoner giver få problemer

Er færdsel langs randzonerne virkelig så problematisk? Nej ikke ifølge en nylig undersøgelse fra Københavns Universitet fra 2011, der vurderer slitage af færdsel langs 16 vandløb. Konklusionen er, at færdsel langs vandløbene giver minimal fysisk slitage. Den biologiske skadevirkning er ikke undersøgt.

Referencer

Adgangsudvalget (2001). Betænkning fra Adgangsudvalget, Skov- og naturstyrelsen, Miljøministeriet 12.10.2001.

Braunstein, E.M., Lassen, J.N. og Præstholm, S. (2011). Fakta og myter om stier – erfaringsopsamling for bedre rekreative stier, sammenfatning. Landskabsværkstedet.

Danmarks Naturfredningsforening. En sikker vej til gode naturoplevelser.

Danmarks Naturfredningsforening (2009). Slip børnene fri i naturen, DN Tema, 1. årgang nr. 02.

De Økonomiske Råd (2014). Arbejdsrapport 2014:1, Den rekreative værdi af naturområder i Danmark. De Økonomiske Råds Sekretariat.

Friluftsrådet (2013). Fakta om friluftslivet i Danmark. Friluftsrådet april 2013.

Frank Søndergaard Jensen og Tilde Tvedt (November 2012) Friluftslivets samfundsværdi. Oplevelser og aktiviteter i naturen er vigtige goder.. Redaktion: Tekstbidrag: Frank Søndergaard Jensen, Sandra Gentin, Lene Lottrup, Ulrika K. Stigsdotter, Niels Ejbye-Ernst og Erik Mygind. Skov & Landskab, Københavns Universitet.

Fritzbøger, Bo (2005): "Har der været allemandsret i Danmark?"

Grahn, P. & U.K. Stigsdotter (2003): Landscape Planning and Stress. Urban Forestry & Urban Greening, Vol. 2,1:1-18.

Hansen, K.B. & T.S. Nielsen (2005): Natur og grønne områder forebygger stress. Københavns Universitet, Skov & Landskab.

Larsen, Jens Erik (2011): Adgangsveje i Landskabet. Danmarks Naturfredningsforening.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (2013) Vejledning om randzoner og kompensati-
on. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, januar 2013.

Nielsen, T.S. & K.B. Hansen (2006): Nearby nature and green areas encourage outdoor activities and decrease mental stress. CAB Reviews: Perspectives in Agriculture, veterinary Science, Nutrition and natural resources 2006; 069.

Ole Hjort Caspersen (2011) Udviklingen i markveje 1954-2010. Skov og Landskab, Videnstjenesten.

Ole Hjort Caspersen og Frank Søndergaard Jensen, F.S. (2011) Færdsel langs danske vandløb, slitage langs bred og brink. Skov- og Landskab, Videnblad 6.1-75. September 2012

Paltved-Kaznelson, Celia (2009) "Natur i generationer". Udført af Gallup for Danmarks Naturfredningsforening september.

Thomas B. Randrup, Jasper Schipperijn, Berit Ipsen Hansen, Frank Søndergaard Jensen og Ulrika K. Stigsdotter (2008). Sammenhæng mellem grønne områders udtryk og brug set i forhold til befolkningens sundhed. Natur og sundhed. Park- og landskabsserien 40/2008.

Tind, E.T. & Agger, P. (2003): Friluftslivets effekter på naturen i Danmark. Roskilde Universitetscenter & Friluftsrådet.

Wilhelmudvalget. 2001. Natur, økonomi & velfærd. Rapport fra Wilhelmudvalgets arbejdsgruppe vedrørende økonomi & velfærd. Wilhelmudvalget, Miljøministeriet, København

Hjemmesider

Bekendtgørelse om offentlighedens adgang til at færdes og opholde sig i naturen
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=139348>

Friluftseffekter: www.friluftseffekter.dk

Friluftsrådet: <http://www.friluftsradet.dk/indhold/friluftspolitik/adgang.aspx>

Information om adgangen til randzonerne: <https://randzoner.dk>

Mark- og vejfredsloven: <http://retsinformation.w0.dk/Forms/R0710.aspx?id=8560>

Naturbeskyttelsesloven: <http://retsinformation.w0.dk/Forms/R0710.aspx?id=127104>

Naturstyrelsens adgangsvejledning: <http://www.naturstyrelsen.dk/Naturoplevelser/Adgang/>

Naturstyrelsens hjemmeside med naturruter: <http://udinaturen.naturstyrelsen.dk/udinaturen/>

Randzonenloven: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=140516>

Spor i landskabet: <http://www.spor.dk/>